

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

Nº 151 (8174) BAZAR, 14 iyul 2019-cu il

Qəzetiñ əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

Ilham

1969 AZƏRBAYCAN TARİXİNİN HEYDƏR ƏLİYEV DÖVRÜ:
qüdrətli dövlət, güclü xalq, möhtəşəm inkişaf 2019

Müstəqil Azərbaycanın qurucusu

“Ölkəmizdə müstəqil dövlət təsisatlarının yaradılması, demokratik, hüquqi dövlət quruculuğunun böyük vüsət alması, yeni iqtisadi kursun müyyənləşdirilməsi ilə bağlı proseslərin müvaffeqiyətli həlli şəxsnə Heydər Əliyevin xidmetidir”.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Sənli tarixə malik Azərbaycan xalqının dövlətçilik şüurunun inkişafında, onun dünya çapında özünüəsdiqində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin həyatı və siyasi fəaliyyəti müstəsna yə tutur.

Onun milli-mənəvi və bəşəri dəyərləri, dövlətçilik və azərbaycanlıq ideyalarını özündə ehtiva edən zəngin irsi, həyat fəlsəfəsi doğma Azərbaycanın müstəqillik yolunda bu gün de mayak rolu oynamışdır. Həq də təsadüfi deyildir ki, milli tariximizin Heydər Əliyev dövrü Vətənimizin və xalqımızın inkişafında keyfiyyətəcə yəni bir eranın başlangıcı kimi dəyərləndirilir.

Heydər Əliyev uzaqqorən, qətiyyətli siyasetçi olduğunu həla ölkəye ilk dəfə rəhbərlik etdiyi 1969-1982-ci illerdə sübut etmişdir. Həmin illerdə Azərbaycanda dövlət quruculuğunda, iqtisadiyatın, elmin, mədəniyyətin, bir sözə, həyatın müxtəlif sahələrində böyük nüfuzluq qazanıldı. Məhz bu illerde milli və mənəvi dəyərlərin oronub saxlanılmasında, dövlətçilik, o cümlədən parlamentarizm enənələrinin inkişafı istiqamətində eməli adımlar atıldı. Bu dövrde heyata keçirilən məqsəd-yönlü siyaset sayesində xalqın milli oyanışı və müstəqillik ideyalarının gərcəkleşməsi üçün elverişli şərait formalşadı. 1980-ci illərin sonunda isə SSRİ adlı böyük bir məkanda baş veren içtimai-siyasi proseslər və xalqımızın azadlıq mücadiləsi nəticəsində doğma Azərbaycan tezliklə öz dövlət müstəqiliyinə qoşuşdu.

Ardi 3-cü sah.

Güclü dövlət üçün həlledici amil - Heydər Əliyev liderliyi

“Azərbaycannın dövlət müstəqilliyi dənəmədir, obədidir və bizim borcumuz dövlət müstəqilliyini, olda etdiyimiz milli azadlığı daim qoruyub saxlamaqdadır”.

Heydər ƏLİYEV

Tarixdən bəllidir ki, xalqların həyatında, təleyinde Lider faktori həmisi həlledici rol oynayıb. Məhz liderlərin fedakarlılığı, siyasi iradəsi və fenomenal idarəetmə bacarığı sayesində ən ağır böhran vəziyyətlərindən qurtuluş mürümək olub. Bu baxımdan Azərbaycan xalqı bexti getiren xalqlardandır. Müstəqiliyin ilk illerindən ən

ağır durumunda Heydər Əliyev qətiyyəti, siyasi əzmarlılığı parçalanmaqdandan, daxili və xarici təhdidlerdən, vətəndaş qarşısından, anarxiyadan, bütünlükdə isə Azərbaycanı bir dövlət kimi tarixin səhnəsindən silinməkən xilas etdi.

Təkcə müstəqillik illerində deyil, ittifaq tərkibində olduğu zamanda da Heydər Əliyevin uzaqqorən siyaseti, milli təessübkeşliyi, fedakarlığı, sənəsə Azərbaycan sevgisi ölkəmizin hərəkəti inkişafında həlledici faktor olmuşdur.

Hələ Azərbaycana birinci dəfə rəhbərlik etdiyi dövrde Ulu Önderin müdrikiliyi, güclü siyasi fehmi, yüksək təşkilatlılıq və idarəciliq qabiliyyəti nəticəsinə Azerbaycan ittifaqda qabaqcıl kökəyə çevrilmişdir.

Ardi 5-ci sah.

Ulu Öndərin mədəniyyət sevgisinin tarixi bəhrələri

14 iyul 1969-cu il. Bu tarix dünyada kimlər üçünsə tövvidimə adı bir gün ola bilər. Azərbaycanda bu, xalqımızın yaşı nəslinin bilavasitə şahidi olduğu, müstəqil respublikamızda böyük boyaya-başa çatan nəslin isə artıq noticələrini ölkəmizin müasir inkişafında, uğurlarında gördüyü bir dövrün, hazırda mübahiqəsiz Heydər Əliyev eraşı adlandırma biləcəyimiz tarix salnamosunun ilk günü idi.

Tarixe, sadəcə yaşadığı dövər deyil, onilliklər sonraya da möhürünləndirmişdir. Tanrınnın xalqımıza bəxş etdiyi böyük siyaset və dövlət adımı, Ulu Önder Heydər Əliyevin adı, imzası yarın asdır ki, tariximizde bütün məstəsəna yera sahibdir. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 50 il əvvəl Azərbaycana rəhbərlik etməye başlaması respublikamız və xalqımız üçün tarixi bir şans idi və ötən zamanın gardışı, yaşınan hadisələr, tarixi sinəq anları bunu defələrə təsdiq edib.

Yarım əsr əvvəl başlanan bu tarixi yol respublikamızın bütün sahələrdə davamlı inkişaf dövrüne qədəm qoyması ilə nəticələndi. Maddi-mədəni zənginliklərə sahib olan Azərbaycan həmin vaxta qədər keçmiş ittifaqda sıradan bir respublika idi, bəzi sosial-iqtisadi göstəricilərə görə isə xeyli geri qalmışdı. Zənginliyi lazımi seviyyədə ortaya çıxmamaq, reallıqları düzgün qiymətləndirmək zəruri idi. O cümlədən mədəni müraciəmiz, müsbət inqasətəmiz özünün gerçək himayədarını gözleyirdi.

Ardi 6-ci sah.

Heydər Əliyev Azərbaycanın meliorasiya və su təsərrüfatı kompleksinin inkişafına misilsiz töhfələr vermişdir

Azərbaycanın çağdaş tarixi dünya şöhrəti siyasetçi, dövlət xadimi, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı və fəaliyyəti ilə bağlıdır. “Meliorasiya və su təsərrüfatı obyektləri bizim sərvətimizdir və bu sərvətdən səmərəli istifadə etməliyik” sözlerini tarixa yazmış Ulu Önder Azərbaycanın kend təsərrüfatının inkişafında böyük əhəmiyyət kəsb edən meliorasiya və su təsərrüfat kompleksinin yaradıcısı, müellifi və təşkilatçısıdır.

Heydər Əliyevin respublikanın ağır sosial-iqtisadi böhran keçirdiyi bir vaxtda - 1969-cu ilin iyul ayında Azərbaycan Kommunist Partiyası Mərkəzi Komitesinin birinci katibi seçilmişsi gelecek müstəqil ölkəmizi işqılı geleceye doğru aparın yolun başlangıcına çevrildi. Ulu Önderin təşəbbüskarlığı və işgüzarlığı ilə hayatın bütün sahələrində böyük döriçəsi nail olundu ki, bu da milli şurun oyanı, mili ruhun yüksəlişi və mənəvi tərəqqisi üçün güclü təşkilatçıdır.

Ardi 7-ci sah.

1969

AZƏRBAYCAN TARİXİNİN HEYDƏR ƏLİYEV DÖVRÜ:

qüdrətli dövlət, güclü xalq, möhtəşəm inkişaf

2019

ise deyəsən, 3 manat 80 qəpik idi. Qəsab-nə edirdi? O, üçüncü növ atı birinci növə evezinə satırdı, yaxud 3 kilogram et verəndə adamları yarınlı kilogram aldadır. Men! İki-üç dəfə geddi, növbəye durdum. Meni dəaldadəm onu tutdum, miliyi ve başgalarını çağırdım. Men səxəns özüm bir neçə dəfə bələ etdim, - insanlar bilsinlər ki, axı, bələ iş görməri olmaz.

Umummilli Lider xalqın gelecekdə üzəsə biləcəyi xayanları, böyük bələləri müdrikcəsinə göz öününe getirərək hüquq mühafizə orqanlarında, habelə güç strukturlarında kadrların mülkülləşməsinə çalışdırı. 1970-ci illerde hüquq mühafizə və təhlükəsizlik orqanlarının müllişdirilmesi məsələsinə dair xüsusi diqqət yetirən Heydər Əliyev bu kurumlar üçün peşəkar kadrların hazırlanması namına mülklərə azərbaycanlı gəncin keçmiş SSRİ-nin Leningrad, Kiyev, Minsk və başqa şəhərlərdəki ali çəkist məktəblərinə göndərilməsi, təqdim etmişdir. Ulu Önder azərbaycanlıların keçmiş SSRİ-nin nüfuzlu ali təhsil ocaqlarında təhsili üçün səyələ

ümumən Azərbaycanı ehət etməsindən ötrü Heydər Əliyevin yenidən ölenin siyasi həkimiyətə qayıdışının respublika sənədinin ümumi arzusuna çevriləmisi təbii qanunauyğunluq idi.

1993-cü ilin evvəlində AXC-Müsavat iqtidarmın apardığı sərisizləşdirilən siyaset Azərbaycanı böyük uğurumla üzəldərmişdi. Bu cur "münbit" şəraidiñ istifadə edən bəzi separatçı qüvvələri ölenin parçalanmaq üçün cırıkn oyularaq qosularaq xarici düşmən qüvvələrinə səyələr ilə anti-dövlət siyaseti heyata keçirildi. Cənab Sadval Fəsiləti, Gəncədə Sürət Hüseyinovun pozucu qüvvələrinin açıq-ashkar dövlətə hesablaşmaması - bunlar hamisə öleni filakətə sürükleyirdi. Vətəndaş mührəbinin qızılçılığın artıq alovə cəvirləridi. Nohayət, 1993-cü ilin iyun ayının Azərbaycanda dövlət idare olunmaz vəziyyətə gelib çıxdı. Gəncə sindromu respublikanın heyətindən gəden dədidiçi proseslerin kulminasiya nöqtəsi oldu. Respublikanın "olum, ya ölüm" dilemma-

etməyi öyrəndi. Eyni zamanda respublikamız aqrar sektor üzərə İslahatlarda postsovet məkanı ölkələri üçün model dövlət təqribi.

Bir sözü ifadə etsək, 1993-2003-cü ilərde Azərbaycan uğurumdan kandarından dinamik inkişafın astanasına getirildi. Respublikamız, sözün heçqı mənəsində, müstəqil siyaset yürüdən öleni kimarətə menafeyini təmin edə, strateji məsədlərinə doğru inamla irəliləyib bildi. Milli dövlətlik onənləri möhkəmləndi. İctimai-siyasi sabitlik amili vətəndəsə dərəcədən mənəvi körpüleri daha da gücləndirdi.

Ulu Önderin Azərbaycan xalqının menafeyi namına bir müdrik, uaqzərən addımı da var. Heydər Əliyevin özündən sonra Azərbaycanı uğurla irəli apara biləcək qeytiyyəti və təcrübəli siyasi variş, lağılı idarəci yetişdirməsi onun xalq qarşısında en böyük xidmətlərinəndir. Bu gün Azərbaycanın cəmiyyətində həlliçidi mütləq çoxluq Ulu Önderin siyasi kursunun en laiyiqli davamçısı olan cənab

müddətə Azərbaycan dövlətçiliyini her qəsddən qorumaq qadır siyasetçi olduğunu, milli maraqlar namine cesarətli qərarlar qəbul etmək bacarığını nümayiş etdirir. Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyevin bunuluna bağlı qətiyyətli mövqeyini xatırlatmaq istərdim: "Heç kim bizimlə diktat dili ilə danışa bilməz. Bezi-ləri bunu istəyir, arcaq alınnır və alınmır. Bizi öz sözümüzü təmkinlə, çox soyuqanlı deyirik və heç kimin qabağından başaşağı deyilidir, ölkəmizi ləyqətə idarəe edirik".

Öger 26 il əvvəl respublikamız BMT, ATƏT kimi beynəlxalq qurumların kəndtərindən cətinliklə içəri keçirdi, bugünkü vəziyyət tamam fərqlidir: Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzv seçilir, ATƏT, Avropa İttifaqı kimi təşkilatların toplantularına, nüfuzlu sessiyalarına rəhbərlik edir.

Qəbələ rayonunu Milli Məclisde temsil edən depuət kimi bir məqamı da xatiratlaşdırıb. Heydər Əliyevin Rəsulullahın həmimətli siyasi vətəndəsə dərəcədən idarəetməsi, həlliçidi mütləq çoxluq Ulu Önderin siyasi kursunun en laiyiqli davamçısı olan cənab

Azərbaycanın şərəf tarixinin müəllifi

Heydər Əliyev müstəqilliyimizin banisi, İlham Əliyev tarixin ən qüdrətli Azərbaycanının yaradıcısıdır

Əvvəl 1-ci sah.

Minilliklərə ölcülen, dövlətçilik tariximizin son 50 il möhəz Ümummilli Liderin tarixi xidmətləri və müayyənəldirdiyi yollarla bağlıdır. Müasir Azərbaycan dövləti bu böyük şəxsiyyətin şah eseri, onun yüksək liderlik bacarıqlarının, şəxsi nüfuzunun, idarəetmə məharətinin müdrikliyi və uzaqgörəntiyyinin, həlliçidi anlarında verdiyi meqsədönlü qərarların nəticəsidir.

Heydər Əliyev döhrası azərbaycanlıların əsərləri boyu cəlalaraq formalaşan güclü, istiqamətverici Ümummilli Lider idealları parlak gerçəkliliyə çevirmiş real heyat gerçekleştirildi.

Her bir xalqın taleyində ciddi döñüş anı olur. Azərbaycan üçün bele bir zaman mehəz 1969-cu il iyulun 14-dən başladı.

50 il əvvəl Azərbaycanda rəhbərliyə irəli çəkən genə və qeytiyyətli liderin idarəeciliyinin illərindən respublikada fərgi bir mühitin yaradığı hiss olundur. Əslində, buna inqilab da demək olardı.

Heydər Əliyev qeyri-neft sahələrindən diqqət yetirir, maliyyə vesaiti ayırdı. Bu-nunla da respublika regionlarının inkişaf etdirilməsinə, yeni işlərinin açılmasına, azərbaycanlıların həyat sırasının yaxşılaşdırılmasına nail olundur. Əhalinin demoqrafik inkişafına, rayonların və kəndlərin mədəni təqdimatının gücləndirilməsinə dair strateji məqsədlərinə ardıcıllıq he-yata keçiridi.

Öten əsrin 70-ci illərində neft sənayesi də inkişaf etmiş, bu zəngin milli sərvətin Azərbaycanın rifahına xidmət göstəren vəsiteye cərəvənilərə prosesinin əsası qoyulmuşdu. Yeni yataqların keşfiyyatı, qazılmaşı, İsləməsi, mütərəqqi texnologiyaların və əsərlərdən istifadəsi, qazın qırılımının daşınması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə gələndən sonra dərhal mühəndislik ilə tərtib olunan "Azərbaycanda neftçılıma sənaye-sinin yeniden qurulması" planı esasında bu tipi müssessilərləri, iki komplekslərin tikilimi-si prosesi sürətə basa çatdırılmışdı.

Heydər Əliyev döhrə böyük öndərin bilavasiti istirakı ilə Xəzər dənizindən perspektivli neft yataqlarının keşfiyyat işləri xeyli genişlənmişdi. Xarici texnologiyalar basasında inşa edilmiş "Xəzər", "Xəzərdəniz"üzərindən qazın qırılımının alınıması, xarici şirkətlərin "Self" serialı deniz müssessilərinə g

1969

AZƏRBAYCAN TARİXİNİN HEYDƏR ƏLİYEV DÖVRÜ:

küdrətli dövlət, güclü xalq, möhtəşəm inkişaf

2019

Ulu Öndərin mədəniyyət sevgisinin tarixi bəhrələri

Əvvəl 1-ci sah.

Əslində, mədəniyyət ve incesənet, eləcə də ədəbiyyat təbii şəkildə inkişaf edən sahələrdir. Bu inkişaf bütün yaradıcılıq sahələrinin temsilçilərinin azad özü-nüfədasi ilə reallaşır bilər. XX əsrin ikinci yarısında sovet rejiminin, məlum ideologiyasının möhkəm bərərət olduğunu respublikada bu cür meyillerin ortaya çıxıb reallaşması, əslində, müsələ, hətta qeyri-mümkin idi. Amma Heydər Əliyev kimi bir dahi şəxsiyyətin - xalq onun etnik-mədəni sistemi ilə bütün şəkildə qəbul edib amili fealiyyəti ərzində diq-qədət saxlayan görkəmləri dövlət xadiminin sərişəsi və millət sevgisinə qəsəbədən ölücyəgələşmiş işlər görülməye başlandı. Ölkə heyatının bütün sahələrini əhatə edən bu inkişafdan in çox fayda görən səzsüz ki, Azərbaycan mədəniyyəti idi. Ümumiyyətə, Ulu Önder Heydər Əliyevin siyasi karyerasında, idarəetmə sistemində mədəniyyət sahəsi mexsusı yer tutur. Bunun da esasında Ulu Öndərin mədəniyyət ve incesənetə böyük sevgisi dayanırdı. O, her zaman aktiv siyasi fealiyyəti ilə berabər xalqın yanında daha çox olması, eyni zamanda mədəniyyətə, məsələyə, rəssamlıq, sözün geniş mənasında, sənətə yüksək marağı ilə insanları heyatə salırdı.

Yarım esrər ki, adı, imzası vətəni-mizle qoşa çəkilən, tarix salnaməmizdə silinməz iz qoyan Heydər Əliyevin sovet Azərbaycanın başçılıq etdiyi və keçmiş ittifaqın rehberliyində temsil olunduğu illərdəki fealiyyətin konturları bir nöqtədə birləşirdi: xalqımızın mili-mədəni sistemini qorunması və sosial-iqtisadi heyatının temətinə. Bu siyaset, əslində, onun müstəqil Azərbaycanın rehberliyinə qaydılardan sonra gördüyü işlərin möhkəm təmənləri təsik edirdi. Uzun və kifayət qeder mürəkkəb olan dövri dəri siyasetinin doğma xalqı ilə qırılmaz tələblərə bağlılığını göstərir.

Xalqımızın adət-ənənələri, minilliklərin soraqcısı olan mədəni mırasiını müqəddəs hesab edən Heydər Əliyev özünü bu zənginliyin ayrılmaz hissəsi sayır, ondan bəhrənərək milletin və dövlətin gelecek inkişafi üçün çalırıldı. "Menin heyat amalı bütün varlığım qədər sevdiyim Azərbaycan xalqına, dövlətçiliyimizə, ölkəmizin iqtisadi, siyasi, mənəvi inkişafını xidmet olub. Bu yolda bütün gücümüz və iradəmi yalnız müdrik və qədirlənilən xalqımızdan almışam. Ötən anlarında, en mürəkkəb vəziyyətlərdə yalnız və yalnız xalqımı arxalanmışam. Bu da mənə dözmü, irade verib və bütün uğurlarını temin edib", - deyən müdrik rəhbər öz gücünün, fəminin üvənincini çox daqiq nişan verirdi. Heydər Əliyev üstündə idrak, zəngin mənəvi dünyası, enəsi issa xalqına sarılmış inamı sayesinde müdrik şəxsiyyət və uzaqgörən rəhbər tituluunu qazanmışdır.

Müstəqilliyyinə yeri qovuşan, lakin varlığı sual altında olan respublikamızın dar olduğundan xalqın çağırışı ilə tarixi xilaskarlı missiyasını öz üzərinə götürürən Heydər Əliyevin güclü istəndən yeri ilk növbədə böyük dövlətçilik təcrübəsi idise, digər tərəfdən doğma xalqına hədəf sevgisi və inamı idi. Sonrakı proseslərə görə idrak, mənəvənənələrə qədər, xalqa inanın, onun etibarına və sevgisini səyəkən, məhz ondan ilham alan siyasetçi liderlik şərfinə nail ola bilər. 1993-cü ilin 15 iyundunda xalq Heydər Əliyevin təmsilindən neinki öz qurtuluşuna, eyni zamanda parlaq gələcəyinə qoşuldu. Sonrakı 10 ilde yüksək iderlik keyfiyyətləri, siyasi fehm və bacarığı, zəngin idarəciliq təcrübəsi ilə müstəqil dövlətçiliyimiz qurunub möhkəmləndirilmiş, Azərbaycanın beynəlxalq birlikdə ləğvliyilə yər qazanması üçün əlindən gələnə əsirgəmədi. Bu tarixi döñüş Azərbaycanın emin-amanlıq, milli birlilik bəxş etdi. Ulu Öndərin nail olduğu bu dinc şərait ölkə heyatının bütün sahələrində, o cümlədən mədəni inkişafda uğurlar silsiləsinin əsasını qoysdu.

❖ ❖ ❖

Ulu Öndər her zaman bir məqamı vurğulayıb ki, xalqın mədəni işi, eləcə də mənəvi dəyərlərimiz milli-siyasi vətəni-mizin əsasını təsik edir. O deyirdi: "Hər bir azərbaycanlı öz milli mənəviyətine görə qırıcı hissə keçirməlidir və biz azərbaycanlı - Azərbaycan dilini,

mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalyıq". Heydər Əliyev milli varlıq, milli mövcudluq məsələsinin hakimiyətde olduğu bütün dövrlerde özünən heyat amalına çevirmiş, həmçinin SSRİ zamanında həmin qurulmuş imkan və şərtləri daxilində mədəni irlərini himayedər və təbliğatçı olmuşdur.

"Ədəbiyyatımızın, incesənetimizin,

mədəniyyətizminin eyni böyük və fərqli diriciliğinə qeyd olunan bu yeniliklər ilk növbədə münbit şəraitde formalaşıb. Bəli bir mühitin yaradıcısı mehz Heydər Əliyev idi. Bu mənədəniyyət 70-80-ci illərində istər incesənetin müxtəlif sahələrində, istər də ədəbi prosesdə ciddi neticələr olan yaradıcılıq axşaları aparılmışdır. Yaradıcılıq məzmun və formaca zənginleşmiş, yeni təmənəvər formalşamışa başlamışdır. Görkəmləi şəxsiyyətlərinin şöhrəti ölkəmizin hüdudlarını aşaraq ittifaqın müxtəlif şəhərlərinə yayılır, onlarla yaradıcılıq gecələri, yubiley tədbirləri təşkil olunurdu. Mədəni irlərin kompleks haldə təbliğatda mühüm rol oynayan Azərbaycanın mədəniyyəti etibarında Azərbaycanın tarixi xilaskara həyatı etibarında əhəmiyyətli 1993-cü ilin 15 iyun tarixi Azərbaycan xalqının və dövlətçiliyinin tələyində ucurumdan qurtuluş və inkişafə kecid oldu. Böyük siyasetçi Heydər Əliyev mili qurtuluşun böyük qəhrəmanı kimi tarixi xilaskarlıq missiyasını şərflə yerine yetirdi.

Ölkənin o dövrdəki ağır vəziyyəti, bütün sahələr kimi, mədəniyyət və incesənetimizi de inkişafdan saxlamış, görkəmləi sonət adamlarında böyük çəşniqli yaranmışdır. Bütün bu problemləri aradan qaldırmak üçün daxili sabitlik ilkin şərt idi. Heydər Əliyev cesərat və müraciiliklə problemləri qısa zamanda həll etmeye nail oldu. Daxili sabitliğin eldə edilməsi nəticəsində ölkənin qəlyanı barədə nikənlilik yaranmağa başladı. Bu zaman illərin sınağından çıxmış dəhə bir heqiqətin şahidi olduq. Mədəniyyət sistemini məhkəməli təmənlər üzərində qurulması keçid dövrünün çətin sınaqlarını qısa müddət erzində arxada qoymağa imkan verdi. Bəli, budur gələcəyə hesablanan uzaqqorən, düşünülən siyaset və onun bütün xalq olaraq zəmin hazırlıdır. Mədəniyyəti xalqın böyük sərvəti hesab edən uzaqgörən siyasetçi bu prosesdən xidmət etməyi qələb edildi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müstəqil Azərbaycana rəhbərliyi dövründə mədəniyyət sahəsinin qanunvericiliyini qeyd edirdi. "Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayıları və dönya xalqları içərisində fərqliyən. Bu xüsusiyyətlərdən en yüksək, en böyüklər mədəniyyətdir", - deyən müdrik şəxsiyyət mədəni-mənəvi dəri inkişafında yaradıcılıq təcrübəsi idrak, zənginliyin qələbəni qəbul edildi. "Mədəniyyət haqqında" (1996), "Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması haqqında" (1998), "Kinematografiya haqqında" (1998), "Memarlıq fealiyyəti haqqında" (1998), "Kitabxana işi haqqında" (1998), "Milli Arxiv Fondu haqqında" (1999), "Muzeylər haqqında" (2000), "Nəşriyyat işi haqqında" (2000) və s. qanunlar bu sahənin kompleksi inkişaf üçün böyük rölyən oynadı. Bütün burlardan olavə, mədəniyyət sahəsinin inkişafına təkan verən, mədəniyyət siyasetinin icrasını operativ şəkildə təmin etmək məqsədile müvafiq dövlət proqramları da qəbul edildi.

Övvelde de qeyd etdiyimiz kimi, Ulu Öndərin təşəbbüsü və destəyi ilə mədəniyyətizmin ölkəmizlərə yanaşı, beynəlxalq aləmdə tədərisində istiqamətində bərpa etdirilmişdir. Mədəni irlərin, görkəmləi adımların, mədəniyyət xadimlərinin yubileylerinin xarici ölkələrdə nüfuzlu təşkilatlarında qeyd olunması bu sahəyə göstərilən diqqət və qayğıdan xəber verdi. Bu baxımdan ölkəmizlərə yaradıcılıq təcrübəsi ilə təsir edir. Ulu Öndərin yenidən hakimiyətə gelmesi ilə Azərbaycanla müstəqil Türk respublikaları arasında bütün sahələr üzərində inkişaf etmeye başladı. Qardaş xalqların mədəni integrasiyasının zərurılığı ilə dənən Heydər Əliyev Türk dünyasında həmərəyliyin önemini vurğulayırdı.

"Bizim köklərimiz bir dələ, bir mənəviyyət, bir dina bağlı olduğuna, görə çox dərindir və mənəvi dəyərlərimiz tərəixi bərpa etməli təsir edir. İndi isə türkəlli xalqların müstəqil dövlətləri olduğuna görə və bizim elmizdə böyük imkanları yaradığını görə prosesləri dəhə dərindən təqdim etməliyəm və onları təqdim etməliyəm. Böyük qəlyanı barədən qəbul edildi. Bu fikirən görkəmləi dövlət adımları 1996-cı ilde Bakıda keçirilən Türk dünyası yazıçılarının qurultayındakı çıxışındır. Coxezimlər və ehəməyyəti olan bu çağırış türk xalqlarının birliliyi istiqamətində görülməli olan işlərin programı kimi qəbul edilebilər.

Ulu Öndər 1996-cı ilin noyabrında Məhəmməd Füzüllü'nün 500 illiyi, 2000-ci ilin aprelində isə "Kitabi-Dəde Qorqud"un 1300 illiyi ilə bağlı türk dövlətinin qurulmasının paytaxtı" missiyasını layiqi yerine yetirdi. 2003-ci ilde İslam Həmərəyliyin 100 illiyinə, 2004-ci ilde İlahm Əliyevin 50 illiyinə, 2005-ci ilde Naxçıvan şəhəri "Islam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2006-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2007-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2008-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2009-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2010-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2011-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2012-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2013-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2014-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2015-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2016-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2017-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2018-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2019-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2020-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2021-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2022-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2023-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2024-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2025-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2026-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2027-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2028-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2029-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2030-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2031-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2032-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2033-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2034-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2035-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2036-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2037-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2038-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2039-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2040-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2041-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2042-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2043-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2044-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2045-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2046-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2047-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2048-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2049-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2050-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2051-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2052-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2053-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2054-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2055-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2056-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2057-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2058-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2059-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2060-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2061-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2062-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2063-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2064-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2065-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2066-ci ilde Naxçıvan şəhəri "İslam mədəniyyətin paytaxtı" kimi təqdim etdi. 2

